

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Kfv.III.35.191/2014/4.szám

A Kúria a dr. Kandra Károly ügyvéd által képviselt felperes nevefelperesnek a alperes nevealperesi jogutód elleni mezőgazdasági támogatási ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2013. november 21. napján kelt 3.K.32.296/2013/6. számú jogerős ítélete ellen a felperes részéről 10. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Kúria a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.K.32.296/2013/6. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, az alperesi jogelőd 69851/07. számú határozatát - az elsőfokú határozatra is kiterjedően - hatályon kívül helyezi és az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezi.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 100.000.- (százezer) forint együttes elsőfokú és felülvizsgálati perköltséget.

A feljegyzett kereseti és felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 2004. november 26. napján agrár-környezetgazdálkodási támogatás igénybevételére nyújtott be támogatási kérelmet az elsőfokú hatósághoz, mely a 2005. augusztus 10. napján kelt határozatával annak helyt adott a 2004. szeptember 1. napjával induló öt éves időtartamra szóló támogatási időszakra meghatározott parcellák vonatkozásában. Ezt követően az elsőfokú hatóság

határozatával a 2004/2005. gazdálkodási évre 733.308,- forint, míg egy másik határozatával - helyszíni ellenőrzést követően - a 2005/2006. gazdálkodási évre 571.846,- forint támogatási összeget állapított meg.

Az elsőfokú hatóság a 2006. december 15-én kelt határozatával a felperest az öt éves agrár-környezetgazdálkodási támogatásból kizárta, egyben a korábban hozott támogatási határozatot, és kifizetési határozatokat visszavonta. Az indokolás szerint a felperes súlyos gondatlanságból hamis nyilatkozatot tett, amely alapulvételével a támogatást jogosulatlanul vette igénybe. A helyszíni ellenőrzés, valamint az ENAR nyilvántartással történő keresztellenőrzés figyelembe vételével megállapításra került, hogy a felperes a támogatási kérelmében feltüntetett 12 szarvasmarhával a benyújtásakor nem rendelkezett, ezért szükségessé vált a kérelem támogatásból való kizárása és a kapcsolódó határozatok visszavonása.

A felperesi fellebbezés folytán eljáró alperesi jogelőd (a továbbiakban: alperes) a 2007. augusztus 10. napján kelt 69851/07. számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Álláspontja szerint a nemzeti és közösségi jogszabályi rendelkezésekre figyelemmel az állattartónak kötelezettsége - akár tulajdonosa az állatoknak, akár használatba kapta azokat -, hogy eleget tegyen az általa tartott állatokkal kapcsolatos azonosítási és nyilvántartási kötelezettségeinek, így betartsa egyebek mellett a szarvasmarha-fajok egyedének jelöléséről, valamint Egységes Nyilvántartási és Azonosítási Rendszeréről szóló 99/2002. (XI.5.) FVM rendeletben (a továbbiakban: Rendelet) írtakat. Miután a felperesnek a kérelme benyújtásakor az abban megjelölt 12 darab szarvasmarha nem szerepelt a nevében az ENAR rendszerben, ezért részére támogatás egyáltalán nem lett volna megítélhető. A felperes jogosulatlanul vette igénybe a támogatást, melynek visszafizetendő összegéről az elsőfokú hatóság egy másik határozata tartalmaz rendelkezést.

A felperes keresettel támadta az alperes határozatát, kérve annak bírósági felülvizsgálatát, és ennek eredményeként az elsőfokú határozatra is kiterjedő hatályon kívül helyezését.

Az elsőfokú bíróság végzésével az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezte, egyben a per tárgyalását felfüggesztette. Az EUB 2011. július 21-én hozott ítéletet az ügyben C-21/10. szám alatt, ezt követően az elsőfokú bíróság eljárását folytatta, majd a 3.K.33.704/2011/4. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította.

A felperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a Kfv.I.35.557/2012/8. számú végzésében a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította azzal, hogy alakszerű végzésben

állapítsa meg az alperes személyében beállt változást.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság az új eljárás során alakszerű végzést hozott az alperesi jogutódlásról, majd jogerős ítéletével a felperes keresetét elutasította. Az indokolásban felhívta a 150/2004. (X.12.) FVM rendelet (a továbbiakban: Jogcímrendelet) 29.§ (2) bekezdés b) pontját, a 817/2004/EK. bizottsági rendelet 68. cikkét, a 2419/2001/EK. bizottsági rendelet 2. cikk a) pontját, a Rendelet 19.§ a) pontját, 31.§ (5) bekezdését, valamint részletesen idézte az EUB már hivatkozott ítéletét.

Érvelése szerint az alperes jogszerű döntést hozott, amikor az ENAR nyilvántartás adataira hivatkozva tett megállapításokat. A hivatkozott jogszabályok egyértelműen az állattartók kötelezettségére teszik az ENAR rendszerbe történő bejelentést, az állatorvos esetleges felelőssége nem érinti az alperes határozat jogszerűségét. Az EUB döntése alátámasztotta az alperesi határozat megalapozottságát, miután annak alapján is elégedő az adott támogatással kapcsolatos döntéshez a központi nyilvántartás adatainak vizsgálata és értékelése. Amennyiben a felperes úgy véli, hogy az alperes az őt terhelő tájékoztatási kötelezettségnek nem tett eleget és a felperes ebből adódóan nem kapta meg a támogatást, úgy az alperessel szemben az ebből eredő kárigényét megfelelő módon egy másik eljárásban érvényesítheti. A bíróság nem ítélte szükségesnek a felperes által az új eljárásban indítványozott bizonyítási eljárás lefolytatását, miután a döntéshez szükséges tények a rendelkezésre álló iratokból - ENAR nyilvántartás - megfelelő módon rekonstruálhatóak voltak.

A jogerős ítélettel szemben a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezése és a keresetnek való helytadás iránt. Okfejtése szerint a jogerős ítélet sérti a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény (a továbbiakban: Jat1.) 12.§ (2) bekezdését, a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat2.) 2.§-át, a 796/2004/EK. rendelet 81. cikkét és a 2419/2001/EK. rendelet 44. cikk (1) bekezdését.

Hangsúlyozta, a bíróság a 796/2004/EK. rendelet, illetve az ebben foglalt rendelkezések nemzeti jogba emelését elvégző Jogcímrendelet alapulvételével hozta meg döntését, azonban a hivatkozott EK rendelet 81. cikkére figyelemmel ezt a jogszabályt a perbeli jogviszonyra alkalmazni nem lehet, mivel annak időbeli hatálya arra nem terjed ki.

Az EUB előzetes döntése szerint elégséges az ENAR útján ellenőrizni az állattartomány meglétét, azonban arról nem szól a döntés, hogy ez lenne az ellenőrzés kizárólagos módja, sőt a 2419/2001/EK rendelet azt erősíti, hogy a másképpen bizonyított tényszerű adat is elfogadható. A Legfelsőbb Bíróság és a Kúria egységes ítélezési gyakorlatot alakított ki arról, hogy a gazdálkodót nem lehet kizárni a támogatásból azon az alapon, hogy az ENAR nyilvántartási

adatait alapul véve nem teljesült a Jogcímrendelet szerinti élő-állat-sűrűségi feltétel. Az ENAR nyilvántartási kötelezettségről a felperes nem kapott tájékoztatást, így nem tett súlyos gondatlanságból hamis nyilatkozatot. A felperes felhívott három felülvizsgálati eljárásban született ítéletet, melyek a saját ügyében hozott EUB ítélet iránymutatása alapján születtek, és az ő okfejtését támasztják alá. Kiemelte a 2419/2001/EK rendelet 44. cikk (1) bekezdése alapulvételével az ENAR-ban nem szereplő, de ténylegesen meglévő állatállomány figyelembe vételével nincs lehetősége támogatásból történő kizárásra.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alapos.

A Kúria a felülvizsgálati eljárás során megállapította, hogy jogszabályutódlás folytán az alperes jogutódja a alperes neve. Az egyes törvényeknek a kormányzati szerkezetalakítással összefüggő módosításáról szóló 2014. évi XXXV. törvény 51.§-a alapján, 2014. július 16. napjától az MVH Központi Szerv alperesi jogelőd helyébe a alperes nevelépett, jelen esetben ezen időponttól a Pp. 328.§ (1) bekezdése alapján utóbbi hatóság jár el.

A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 275.§ (1) bekezdésére figyelemmel a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A jogerős ítélet csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálható felül. A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésének, további bizonyítás felvételének nincs helye.

A legfelsőbb bírói fórumnak az ügy érdekében abban kellett döntenie, hogy egyrészt a hatóság a támogatás igénybevételeire vonatkozó jogosultsági feltételek ellenőrzése során jogosult-e kizárólagosan az ENAR nyilvántartásra alapozni a döntését, másrészt terheli-e tájékoztatási kötelezettség a hatóságot az ENAR nyilvántartás ellenőrzés során történő felhasználása körében, harmadrészt amennyiben igen, úgy a tájékoztatás elmaradása milyen következménnyel jár.

A 796/2004/EK. rendelet 81. cikke szerint a rendeletet a 2005. január 1-jétől kezdődő gazdasági évekkel, vagy támogatási időszakokkal kapcsolatos támogatási kérelmekre kell alkalmazni.

A felperes kérelme alapulvételével hozott támogatási határozat a 2004. szeptember 1. napjával induló öt éves időtartamra vonatkozott, ezért a 796/2004/EK. rendelet a perben jogviszony tekintetében nem alkalmazható.

Ugyanakkor a Jogcímrendelet 58.§-a értelmében a rendelet a kihirdetését követő harmadik napon lép hatályba azzal, hogy a támogatásra való jogosultságra vonatkozó rendelkezéseit szeptember

1-jétől kezdődően kell alkalmazni. Mivel a felperes támogatási kérelmét 2004. november 26. napján nyújtotta be, ezért a Jogcímrendeletet - a felperes érvelésével szemben - az eljáró hatóságok jogszerűen alkalmazták, nem sérült a Jat1. és a Jat2. sem.

A Jogcímrendelet vonatkozó rendelkezése szerint a támogatás egyik jogosultsági feltétele az, hogy a kérelmező 0,2 állategység/hektár állatállománnyal rendelkezzen. A felperes támogatási kérelmében többek között 12 db általa tartott szarvasmarhára hivatkozott. A támadott alperesi határozat meghozatalának indoka az volt, hogy a támogatási kérelem benyújtásakor az ENAR nyilvántartásban a kérelemben megjelölt 12 db szarvasmarha nem szerepelt a felperes nevén, így a támogatást a felperes jogosulatlanul vette igénybe. A Rendelet 2.§ 7) pontja szerint az ENAR a szarvasmarha-fajok egyedeinek azonosítási és nyilvántartási rendszere, ami kapcsolódik a tenyészetek nyilvántartásához, biztosítja az állatok nyomon követését, továbbá alapját képezi az érintett szakterületek (állategészségügy, állattenyésztés, piacszabályozás, stb.) nyilvántartási rendszerének. A 19.§ a) és b) pontja értelmében az állattartó köteles a közösségi jogszabályokban foglaltakat betartani, valamint a telepen tartott szarvasmarhákról a 2. számú melléklet szerint állomány-nyilvántartást vezetni és azt naprakészen tartani; valamint a tenyészet, illetve a tartott állatok pontos és szakszerű nyilvántartásba vételét elősegíteni.

A Rendelet 31.§ (1) bekezdése határozza meg az állomány-nyilvántartásban kötelezően feltüntetendő adatokat, míg az (5) bekezdés előírja az állattartó részére ezen adatoknak az országos adatbázisba történ bejelentési köteleességét az eseménytől számított hét munkanapon belül.

A fenti rendelkezésekre figyelemmel a Kúria osztja azt az alperesi megállapítást, miszerint az állattartónak kötelezettsége hogy eleget tegyen az általa tartott állatokkal kapcsolatos azonosítási és nyilvántartási kötelezettségeinek, így egyebek mellett be kell tartania a Rendelet előírásait is.

A Kúria kiemelt jelentőséget tulajdonít az EUB C-21/10. számú ügyben hozott ítéletében foglaltaknak. Az ítélet 37. pontjában az EUB kifejtette, az élőállat-sűrűségi feltételtől függő támogatások tekintetében a hatóságok jogosultak az integrált igazgatási és ellenőrzési rendszer adataival keresztellenőrzéseket végezni, és az ENAR-hoz hasonló országos rendszer adatbázisában szereplő adatokra támaszkodni. Az ítélet 43. pontja rögzíti, hogy az agrár-környezetgazdálkodási támogatás igénybevételére vonatkozó jogosultsági feltételek ellenőrzése során a hatóságok jogosultak kizárólag az ENAR-hoz hasonló, a szarvasmarha-félék egyedeinek egységes azonosítására és nyilvántartásra szolgáló országos rendszer adatait vizsgálni e támogatás megtagadása céljából, anélkül, hogy szükségszerűen más vizsgálatokat is le kellene

folytatniuk.

A felülvizsgálati bíróság a fentiekre tekintettel az első eldöntendő kérdéshez kapcsolódóan rögzíti, az élőállat-sűrűségtől függő támogatások esetén - mint jelen ügyben - a hatóság a jogosultsági feltételek vizsgálata során jogosult kizárólag az ENAR nyilvántartás adatait figyelembe venni, nem kötelező - de nem is kizárt - egyéb ellenőrzési cselekményeket végeznie.

A hivatkozott EUB ítélet 51. pontja kimondja, hogy a 1257/1999. rendelet 22. cikke és a 817/2004. rendelet 68. cikke - a 796/2004. rendelet 16. cikkére tekintettel értelmezve - előírja, hogy - amennyiben az e 22. cikkben szereplő és az élőállat-sűrűségi feltételtől függő agrár-környezetgazdálkodási támogatás igénybe vételére vonatkozó jogosultsági feltételek ellenőrzése céljából kizárólag az ENAR-hoz hasonló, a szarvasmarha-félék egyedeinek egységes azonosítására és nyilvántartására szolgáló országos rendszerben szereplő adatokat vizsgálják - tájékoztatási kötelezettség terheli a nemzeti hatóságokat e jogosultsági feltételekre vonatkozóan, amely abban áll, hogy az e támogatással érintett mezőgazdasági termelőt tájékoztatni kell arról, hogy az ezen országos rendszerben nem azonosított, vagy nem megfelelően nyilvántartott állat szabálytalannak talált állatnak minősül, ami az érintett támogatás csökkentéséhez, vagy az abból való kizáráshoz hasonló joghatásokat válthat ki.

A Kúria az EUB fenti érvelését teljes mértékben követve a második kérdés vonatkozásában hangsúlyozza, amennyiben a hatóság döntését az ENAR nyilvántartás adataira alapozza, úgy eljárása során tájékoztatási kötelezettség terheli ebben a körben, melynek keretében az EUB C-21/10. számú ügyben hozott ítélete 51. pontjában foglaltak szerint kell eljárnia.

A legfelsőbb bírói fórum nem osztja a jogerős ítélet azon megállapítását, hogy a tájékoztatási kötelezettség elmaradásából fakadó igényét - kárigényét - a felperes egy másik eljárásban érvényesítheti. Ugyanis a tájékoztatási kötelezettség az ügyfél olyan garanciális alapjoga, melynek sérelme nem csak kártérítési igény alapja lehet, hanem a hatósági eljárás során is kiemelt jelentőséggel kell hogy bírjon. Amennyiben a hatóság az őt terhelő tájékoztatási kötelezettséget nem tartja be, úgy az ügyfél az ENAR nyilvántartásban szereplő adatokkal szemben jogosult ellenbizonyításra, melyre a hatóság köteles lehetőséget biztosítani, és szintén köteles az annak során előterjesztett, beszerzett bizonyítékokat figyelembe venni, valamint értékelni.

A fentiekre tekintettel a Kúria a harmadik kérdésre azt a választ adja, az ENAR nyilvántartás figyelembe vételére vonatkozó tájékoztatási kötelezettség hatóság általi megsértése a közigazgatási eljárásban értékelendő, oly módon, hogy ebben az esetben az ügyfél az ENAR-ban szereplő adatokkal szemben

ellenbizonyításra jogosult, az így beszerzett bizonyítékokat pedig a hatóság figyelembe venni és értékelni köteles.

A Kúria jelen ügyben eljáró tanácsa rögzíti, hogy mindenben egyetért a Kúria másik tanácsának az EUB C-21 /10. számú döntését alkalmazó Kfv.IV.35.307/2012., Kfv.IV.35.308/2012. és a Kfv.IV.35.568/2012. számú ügyben hozott ítéleteiben foglaltakkal.

A felperes által a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott három ítélet a C-21/10. EUB ítélet meghozatalát megelőzően születtek, az ezzel ellentétes felperesi előadás nem tényszerű.

A Kúria a fentiekre tekintettel a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (4) bekezdését alkalmazva az alperesi és az elsőfokú határozatra kiterjedően hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú hatóságot új eljárásra kötelezte.

Az új eljárás során a hatóság köteles vizsgálni a C-21/10. számú EUB ítélet 51. pontjában megjelölt tájékoztatási kötelezettségnek való megfelelést. Amennyiben a hatóság tájékoztatási kötelezettségének nem, vagy csak részben tett eleget, úgy a felperest fel kell hívni annak bizonyítására, hogy a kérelem benyújtásának időpontjában - az ENAR nyilvántartás adataival szemben - a támogatási kérelemben megjelölt 12 db szarvasmarhával rendelkezett. Az így beszerzett bizonyítékok értékelését követően lesz abban a helyzetben a hatóság, hogy jogszerűen döntsön a támogatásból történő kizárás megalapozottságáról.

A pervesztes alperes a Pp. 78.§ (1) bekezdés alapulvételével köteles megfizetni a felperes elsőfokú és felülvizsgálati perköltségét.

A feljegyzett kereseti és felülvizsgálati eljárási illetéket az alperes személyes illetékmentessége folytán a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14.§-ára figyelemmel az állam viseli.

Budapest, 2015. április 1.

Dr. Sperka Kálmán s.k. a tanács elnöke, Dr. Sugár Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Huber Gábor s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő